

Asociația Psihologilor din România

Avertisment asupra exploziei impactului practicilor neștiințifice în psihologie/psihoterapie și sănătate

23 noiembrie 2023

Asociația Psihologilor din România (APR) observă cu îngrijorare o creștere spectaculoasă a practicilor neștiințifice în domeniu – mai ales a influenței pseudoștiinței (demersuri frauduloase care mimează știința) și non-științei (demersuri frauduloase alternative științei) -, cu precădere în domeniul „clinic-psihoterapeutic”, cu impact asupra stării de sănătate a oamenilor.

Conform legii, practica profesiei de psiholog (inclusiv psihoterapie) de către persoane care nu au această calitate constituie infracțiune și se pedepsește conform Codului Penal. Din păcate însă acest lucru nu se urmărește cu atenție, iar practicile problematice sunt favorizate de următoarele lucruri:

- ***Utilizarea unor practici neștiințifice:*** Deși persoana este atestată formal de Colegiul Psihologilor din România (CPR) în specializări recunoscute profesional (de exemplu, psihologie clinică și/sau consiliere psihologică/psihoterapie de diverse tipuri), în cabinet persoana practică forme neștiințifice de psihologie și/sau uneori chiar abordări nepsihologice. Acest lucru trebuie controlat și sancționat sistematic de CPR, prin Comisia de Etică și Deontologie. Înțelegând complexitatea și dificultatea acestui demers, APR își arată disponibilitatea de a se implica în parteneriat cu CPR în astfel de demersuri de monitorizare și control, inclusiv de elaborare a unor proceduri de acreditare a unor noi specializări, după bunele practici internaționale în domeniu.
- ***Utilizarea mascată și neautorizată a unor competențe, metode și tehnici specifice psihologiei:*** Autoritățile statului au aprobat recent o serie de ocupații, în care, fără pregătirea necesară, se practică mascat profesia de psiholog sau competențe ale acesteia (de exemplu, ocupația mai nouă de „consilier de cuplu” vs. specializările psihologice de „consiliere/psihoterapie de cuplu”). Acest lucru se realizează uneori în cadre extrem de laxe (de exemplu persoană fizică autorizată, pregătire sumară etc.), unde nu există un control profesional. Guvernul României și Parlamentul ar trebuie să reanalizeze urgent aceste ocupații, iar APR își arată disponibilitatea de a colabora constructiv în acest demers, după bunele practici internaționale în domeniu.
- ***Includerea în Codul Ocupațiilor din România a unor ocupații antiștiințifice.*** Statul a aprobat o serie de ocupații care în toată lumea civilizată fac parte din zone antiștiințifice (de exemplu, astrologie sau numerologie), prin care se introduc apoi mascat o serie de „terapii”. Și aici „terapiile” se realizează uneori în cadre extrem de laxe (de exemplu, persoană fizică autorizată), unde nu există un control profesional. Guvernul României și Parlamentul ar trebui să reanalizeze urgent și aceste ocupații, iar APR își arată

disponibilitatea de a colabora constructiv în acest demers, după bunele practici internaționale în domeniu.

Astfel de demersuri neștiințifice nu reprezintă doar înșelăciune și o practică nelegală a unei profesii, dar pun în situație de risc indivizii/populația. Oameni sperați sub aspectul stării de sănătate sau interesați în optimizarea/dezvoltarea personală accesează abordări neștiințifice, deoarece acestea par a fi grevate de Stat, de vreme ce ocupațiile au fost înființate în mod formal. Acest fenomen atrage consecințe grave pentru persoanele implicate: de la pierderea oportunității de a beneficia de o intervenție eficientă (de exemplu, de a accesa tratamentul adecvat), la timp pierdut sau la bani pierduți. Dincolo de faptul că cele mai multe astfel de „terapii” sunt neeficiente acestea pot fi chiar periculoase pentru sănătate, putând agrava condițiile pentru care persoanele au apelat la aceste servicii. Mai mult, cercetarea în psihologie a demonstrat că eventualele efecte pozitive, rare, se datorează unor efecte placebo tranzitorii, efecte insuficiente pentru a considera că respectivele intervenții constituie un tratament psihologic adecvat.

RECOMANDĂRI PENTRU ALEGEREA INFORMATĂ A INTERVENȚIILOR

Înainte de a apela la serviciile unor specialiști în psihoterapie, recomandăm potențialilor beneficiari să se ghideze după următoarele întrebări:

- Ce calificări și experiență are psihoterapeutul? Cel care practică „psihoterapie” (sau o „terapie psihologică”), trebuie să aibă e o specializare de acest tip recunoscută de Colegiul Psihologilor din România.
- Serviciile oferite trebuie să se înscrie în specializarea pentru care a fost atestat.

Suplimentar:

- Este indicat ca specializarea sau intervenția să fie inclusă și în ghiduri clinice internaționale (de exemplu, în ghidurile NICE, în lista procedurilor de tratament ale Diviziilor 12, 29, 53 ale Asociației Psihologilor Americani, în *Cochrane Reviews*, în manuale de referință în domeniu etc.).
- Pentru seriozitatea demersului trebuie urmărit: Care sunt obiectivele intervenției? Recomandă psihoterapeutul/psihologul un cadru de timp specific sau un număr de ședințe? Cum va fi evaluat progresul și ce se întâmplă dacă beneficiarul (sau terapeutul) realizează că nu are loc un progres sau o ameliorare a simptomatologiei pentru care s-a apelat la intervenție?

***

Asociația Psihologilor din România (APR; <http://www.apsi.ro>) este cea mai veche și cea mai complexă organizație profesională a psihologilor din România, având rolul de a stimula psihologia ca știință și de a asigura legătura bidirecțională cu practica psihologică, în scopul evoluției științei psihologice și profesiei de psiholog (cu toate specializările sale). Fondată în 1964, APR reprezintă psihologia românească în *International Union of Psychological Science* din 1966.